

„І МЕНЕ В СІМ'І ВЕЛИКІЙ...“

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Радянський ШЕДАТОГ

ОРГАН ПАРТКОМУ,
РЕКТОРАТУ,
ПРОФСІЛКОВИХ КОМІТЕТІВ
ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ
ІМЕНІ В. СТЕФАНІКА

Газета заснована 30 вересня 1988 року.

№ 9 (21)

7 БЕРЕЗНЯ 1989 р.

Ціна 3 коп.

Працювати творчо, ініціативно

Минуло тижня в актовому залі інституту відбувся відкриті партійні збори. З доповіддю «Авангардна роль комуністів у перебудові наукової роботи» виступив член парткому, завідувач кафедрою наукових основ управління школою, доцент Б. М. Ступарик. В обговоренні доповіді взяли участь декан художньо-графічного факультету, доцент І. В. Фічора, завідувач лабораторією фізики магнітних плівок, доцент кафедри фізики Б. К. Остафійчук, завідувач кафедрою гри на музичних інструментах, доцент В. О. Іжак, доцент кафедри педагогіки і методики початкового навчання Л. І. Батюк, доцент кафедри австрійської мови Є. М. Уздинська, завідувач кафедрою політекономії, доцент С. І. Копчак, проректор по науковій роботі, професор П. С. Федорчук.

У роботі зборів взяли участь інструктор ідеологічного відділу обкому Компартії України Ю. М. Голованський та завідувач відділом пропаганди і агітації миського партії В. В. Коритан. Пропонуємо вашій увазі фрагменти деяких виступів на зборах.

Б. К. ОСТАФІЙЧУК:

— Що значить перебудова науково-дослідної роботи в нашому інституті? Вважаю, що це великі матеріальні і моральні затрати. Тому оцінювати її тільки за кількістю публікацій — це надто однобоко. Викладач не друкує своїх праць, але є блискучим практиком — хіба це менш важливо? Гадаю, що таке бликування: «не мають публікацій» і т. д. не зовсім доречно. Тут потрібно, як на мене, виходити з позицій добровільності, збільшити в колективах навантаження тим, хто не друкується, і зменшити тим, хто займається «чистою» наукою.

Ще одне. Не можу не процитувати один сучасний афоризм: «Розвиток науки залежить від тепла державних долонь». Щодо нашого інституту, то мається на увазі, звичайно ректорат. На жаль, цього тепла ми не дуже відчуваємо. На одній з останніх вчених рад обговорювали підсумки наукової роботи інституту за минулий рік. Вважаю, що питання надзвичайно серйозне і краще потрібно: раз на рік необхідно зробити ґрунтовний аналіз наукової роботи. Однак чомусь першим питанням на цьому засіданні було винесено обговорення роботи факультету іноземних мов. На наступному засіданні вченої ради обговорювалася робота науково-дослідного сектору. Критику прозвучало достатньо. Але

чому не вислухали нас, представників НДС? Главно і негласно чомусь побутує думка, що в НДС зібралися нероби й ледащо. Та спочатку треба добре розібратися в тому, що і як ми робимо, над якими темами працюємо. Вважаю, настав час ректорату повернутися обличчям до науковців-дослідників і прислухатися до наших прохань, вимог. Це стосується, в першу чергу, умов праці. Гадаю, варто подумати про спорудження дво-чи триповерхового лабораторно-дослідного корпусу.

Щодо видавничих справ, то тут, справді скрутне становище — не так просто надрукуватися. Через те й потрібно домогтися того, аби інститут міг сам видавати праці викладачів і студентів. Так, так, і студентів, бо саме з них ростуть наші кадри.

Л. І. БАТЮК:

— Торкнуся питань студентської наукової роботи. Вона й справді не достатньо ефективна. Як на мене, біда в тому, що у нас діє надто багато наукових гуртків, майже кожен викладач є керівником якогось гуртка. А чи потрібно це? Чи не ефективніше було б зменшити їх кількість? Та й, зрештою, треба враховувати, що не всі студенти мають однаковий потяг до наукової роботи.

Є. М. УЗДИНСЬКА:

— У доповіді прозвучала критика на адресу

факультету іноземних мов. Вважаю її справедливою. Однак хочу поділитися деякими думками з приводу такого незадовільного стану справ у науковій роботі. Мені здається, що людям, які займаються наукою і які є перспективними в цій галузі, потрібно створювати відповідні умови. У нас же цього, на жаль, немає. Колісь наш факультет переживав, образно кажучи, «золотий вік»: працювали тут талановиті фахівці, люди науки. А ми їх не вберегли, не виявили уваги, не зуміли заохотити. Що ж, тепер доводиться розплачуватись...

Хочу підтримати думку виступаючих про те, що інституту потрібні не лише люди науки, але й практики. Особливо, вважаю, це стосується нашого факультету, де є своя специфіка. Тільки на підготовку, скажімо, тексту для домашнього читання треба витратити майже вісім годин, де вже тут займатися науковою діяльністю.

С. І. КОПЧАК:

— Досі ми вважали вищим критерієм стану наукової роботи кількість друкованих аркушів. На мою думку, увага в першу чергу повинна звертатися на теоретичний рівень праці. У нас на кафедрі, на жаль, мало солідних публікацій, монографій. Що ж до кафедр суспільних наук взагалі, то, вважаю, потрібно з критичних позицій оцінювати стан наших наукових справ, сконцентрувати свої сили і знання для створення потрібних суспільству публікацій. Зокрема, таких, на які чекає середня школа. А серйозних розробок, методичних рекомендацій для полегшення роботи вчителя у нас чомусь немає. Отже, налагодити тісний зв'язок зі школою, працювати на неї залишається нашим обов'язком.

Чимало слухних думок, пропозицій містилися виступи й інших учасників зборів. По суті, усі вони були враховані у прийнятій комуністами постанові.

Н. БОДНАРЧУК.

«МІЙ ДОРОГИЙ КОБЗАР». Малюнок члена Спілки художників СРСР, студента-заочника художньо-графічного факультету Петра ПРОКОПІВА.

Художникам

Не малюйте Шевченка
У кріпацькій пошарпаній
Я в нім бачу лише
Прометей
У одежі, із сонця відлитий,
Лиш володаря дум
України,
Що піднісся на грані
Столітні,
Щоби сіяти правду
невпинно,

Щоб вогнем у віках
пломеніти!
Не малюйте Шевченка
солдатом,
Не малюйте на зло
клятій долі,
Мій Шевченко завжди
був крилатим,
Мій Шевченко завжди
був на волі!
Не малюйте поета
в печалі,
Бо він — світоч

і щастя народу,
золотим
в Кос-Арапі,
Де ступав він в хвилини
негоди.
...А тепер наш Тарас —
в кожній хаті
З нами словом живим
розмовляє.
Є в Шевченка народження
дата,
Дати ж смерті
в Шевченка немає.
Ольга МАРУНИЧ.
Колишня студентка педагогічного інституту ім. В. Стефаніка, педагог.

ДЕНЬ ЗА ДНЕМ

ДИСКУСІЯ БУЛА ГОСТРОЮ

Днями відбулося чергове засідання вченої ради інституту. Воно пройшло в гострих дискусіях, динамічно і принципово. Такий високий рівень полеміки, думаємо, можна пояснити, перш за все, злободенністю висунутих на порядок денний питань. Приміром, нікого не залишили байдужими обговорення підсумків зимової екзаменаційної сесії, завдання кафедр по дальшому підвищенню якості підготовки учителів, чи виконання колективами кафедр наукового атеїзму, етики й естетики та філософії і нау-

кового комунізму комплексної програми «Основні напрями вдосконалення форм і засобів атеїстичного виховання учнів», підготовлені відповідно проєктом по навчальній роботі, доцентом Б. В. Васишиним і зав. кафедрою М. К. Філевським. Розмову з цих проблем доповідаючи з самого початку повели гостро, відверту, із глибоким аналізом прорахунків у роботі зі студентами. Що, до речі, теж послужило запалом для розвитку полемічного тону подальших дискусій.

І що цікаво. Хоч ініціаторами дебатів були викладачі, чи не найгостріше виступили все ж таки студенти, зокрема, п'ятикурсниця філологічного факультету О. Горбусь. Її позиції і думки рада зустрічала оплесками, бо давно на її засіданнях із уст молодих не було чути таких зрихлих і серйозних суджень.

На закінчення хотілося б відмітити, що всі виступи на цьому засіданні заслуговували на увагу і кожен з них доповнював ту картину проблем із підготовкою майбутніх вчителів, що склалася у вузі. Всі вони тою чи іншою мірою лягли в основу проєкту рішення.

О. РУСИН.

З нагоди свята

Учора в актовому залі панувало особливе піднесення і хвилювання, що було викликане врочистостями з нагоди Міжнародного жіночого дня 8-го Березня. Жінок вузу тепло і сердечно привітав ректор інституту, професор В. І. Кононенко. З словами щирих поздоровлень та побажань до них також звернувся

професор кафедри загальної історії Ю. І. Патлажан, доцент кафедри української літератури, голова жіночої ради інституту Л. М. Кіліченко, студент третього курсу філологічного факультету Андрій Воробієв.

Потім відбувся концерт, у програмі якого взяли

участь кращі колективи художньої самодіяльності інституту — хоріві, танцювальні та вокально-інструментальні ансамблі. Своє мистецтво також показали окремі виконавці. Як свідчать численні відгуки, їх виступи сприяли створенню у присутніх святого настрою. До речі, майже всі колективи братимуть участь у загальноінститутському концерті, приуроченому Восьмому березня.

ШЕВЧЕНКІАНА В ЕКСЛІБРИСАХ

У літературному музеї Прикарпаття відкрита Все-союзна виставка екслібрисних творів, присвячена 175-річчю ювілею славетного Кобзаря. На ній представлені графічні роботи понад чотирьохсот авторів, деякі пропонуємо вашій увазі.

Шевченкіана
Володимира Онищенка

Автор — інженер з Івано-Франківська Ю. Процан.

Шевченкіана Олександра Гаркуса

Автор — художник з Косова З. Гаркус.

Автор — різьбяр, член Спілки художників СРСР М. І. Грєпіняк, с. Брустури Косівського району.

Автор — студент художньо-графічного факультету педінституту Д. Страчук, м. Івано-Франківськ.

У РАДЯНСЬКИЙ час, «в сім'ї великій, в сім'ї вольній, новій», мистецька спадщина великого українського поета і художника Т. Г. Шевченка стала набуток широким народним мас, а його ім'я користується великою пошаною. Іншою була ситуація до Великої Жовтневої соціалістичної революції, коли навколо імені Кобзаря і його творчості точилася запекла боротьба. Яскравим її виявом були події 1914 року, коли відзначалося сторіччя з дня народження поета і коли уряд царської Росії видав указ про заборону шевченківських свят. Як протест проти цих ганебних дій, відбулися численні страйки на заводах і народні демонстрації.

Запроваджуючи колоніалізм, паралізуючи культурний розвиток українського народу, австро-угорські власті, у чийх пазурах кончала Західна Україна, доклали, як і царський уряд Росії, всіх зусиль, аби зрівати народні зібрання в ювілейні дні Шевченка, що загрожували перетворитися в масові виступи за соціальне і національне визволення. Використовуючи ті мінімальні можливості, що були в Західній Україні, прогресивна громадськість широко розгорнула пропаганду за відзначення пам'яті поета і за популяризацію його творчості серед трудящих. Цьому сприяли певною мірою «святочні» традиції, що почали складатися ще задовго до цих подій. Адже недаремно Іван Франко писав ще в 1890 році: «...роковини смерті Т. Г. Шевченка стали у нас в Галичині правдивим народним святом. Інтелігентні люди по містах і простий народ по селах обходять ті роковини то урочистими вечорницями, промовами, співами та музикою, то бодай «незлим тихим словом» і гарячою сердечною згадкою, як того бажав сам поет».

Ювілейні дні 1914-го сколихнули всю Західну Україну, вони були відзначені в сотнях сіл і глухих закутків, в усіх без винятку містах і містечках. Ім'я Великого Кобзаря проникло в цьому році високо в Карпатські гори і стало відоме в далекіх гуцульських хатах. У різні форми виливалось народне шанування поета — ставилися скульптурні пам'ятники і пам'ятні споруди, арки, мармурові й металеві таблиці, садилися дерева, йменувалися вулиці, майдани, відкривалися культурно-освітні та господарські заклади, організувалися концерти, читання лекцій, а також демонстрації й мітинги за участю численних мас трудящих.

Святкування 100-річчя Кобзаря розпочалося ще напочатку року. Так, 8 лютого воно відбулося в Борщеві. Недаремно повідомлялося тоді, що «Борщів випередив всю Україну». У лютому провели святкування в Пи-

З першими днями весни приходять до нас хвилююче і радісне свято. В розмаїтті барвистих квітів, у щедрому промінні сонця йде воно до наших матерів і сестер, дружин і коханих. В суголоссі весни наближається Восьме березня. І скільки б разів не наставляла ця чудова пора, сприймаєш її як первозданну, щойно народжену, бо вона враз змінює твоє ставлення до добрих матерів, милих дружин, вродливих дівчат. Здається, наче вперше бачиш їх, немовби вперше милуєшся їх нетлінною красою. І раптом серце твоє сповнюється найніжнішими почуттями, пробуджуючи в пам'яті знамениті Франкові рядки: «Ой прийшла весна прекрасна, Много-

ніах, Самборі, Угорцях, Добрянках та ін. Проте в більшості ювілейні свята проводилися в шевченківському місяці. Сам день ювілею був надзвичайно святочним. Все прикрашалось портретами Шевченка, листівками; населення було у піднесенні, урочистому настрої. Особливо мальовничо було у гірських міс-

цях. Так, у Космачі святкування відбувалося 7 і 8 червня. Вранці 7 червня з різних хуторів і доколишніх сіл зібралася гуцули в народному одязі. На площі «Гуцульської спілки», поверх трибуни, на високім п'єдесталі, прибрані вишитими рушниками, серед квітів виднілося погруддя поета. На трибуні зайняли місце члени ювілейної комісії, гості, діти. Прозвучали промови про життя й творчість Кобзаря. Увечері відбулася вистава. Наступного дня в селі відбулися народні гуляння. Декламували вірші, співали пісень, а ввечері аматорський гурток з села Вербіча поставив п'єсу «Свтанія на Гончарівці».

Велику роботу проводили повітові ювілейні комітети. Зокрема, у Богородчанському повіті два більші комітети, які створилися у Солотвині та Богородчанах, постановили відв'язувати ювілей у кожному селі й хуторі. Тому кожної неділі призначались в селах шевченківські концерти, читання. До 10 травня вони були проведені всюди. І лише 16 травня у Богородчанах при великому напливі трудящих відбулося величаве повітове свято, де після промов відкрито пам'ятну таблицю Кобзареві.

В урочистостях брали участь аматорські гуртки, народні солісти, хори, а також відомі співаки того часу. Ось, приміром, що писалося на оголошенні в Бродях: «Вечером о 8-й год. в залі Музичного товариства буде ювілейний концерт. Земляки! Приїздіть грома-

дою на це свято! Віддамо спільно честь Тарасові! Комітет постарався, що свято мусить випасти величаво. У вечірнім концерті візьме участь славнозвісний співак Олександр Мишуга. Приїде хор Товариства «Бандуристи» з Львова... Прибувайте всі без різниці стану... Хай збереться ціла Брідщина. Це мусить бути масова маніфестація! Всі з повіту мусять на той день прибути до Бродів!»

Всі мусять спільно поклонитися тому, хто між великими є найбільший».

На вулицях і майданах, в читальнях, гімназійних залах і в сільських хатах виступали перед народом українські письменники і в своїх промовах та лекціях високо

рикали зчиняли галас навколо Шевченка.

Чим були ці пам'ятники для трудящих і яку через це лють викликали вони в реакціонерів, красномовно свідчить ось такий уривок з допису одного селянина в місцеву газету: «Видколи в Пустомитах установлено пам'ятник Шевченкові, з тої пори уже другий місяць голосить проповіді Відавський на проповіді, що Шевченко «останній праб, свинопас, не вартий того божка, що йому поставлено». При тім погрожувався, що пам'ятник мусить бути знищений. Справді, пробували уже якісь невисліджені злочинці виконати Відавського погрозу, але їх вартівники в час сполошили... Ви-

людних місцях, чинила перешкоди в зборі коштів тощо. На цей шлях стали і ретрогради з української буржуазії та української православної церкви. І все ж, незважаючи на це, пам'ятники один за одним, а то і по кілька в день, з'являлися скрізь. Іноді доводилося громадським комітетам поступатися перед вимогами місцевої влади й церкви. І тоді пам'ятники оздоблювались хрестами, текстами релігійного забарвлення. Зразки їх збереглися й донині в Ровчинцях і у Лисинцях. Головне, що ці пам'ятники були символом боротьби трудящих за своє визволення. Окрім того, суть ще й в тому, що на пам'ятниках, хоч би й з хрестом, як правило, вирізьблювались під портретами Шевченка невмирущі його слова: «Поховайте та вставайте! Кайдани порвіте!».

...Немає тепер поневоленої України, а є соціалістична республіка, невід'ємна частина великого Радянського Союзу. І стоять нині народні пам'ятники великому поетові-революционеру, як свідки боротьби нашого народу і нагадують вони про тяжке і безправне життя, що назавжди кануло в небуття...

В. ГРАБОВЕЦЬКИЙ.
Професор, доктор історичних наук.

СВІДКИ БОРОТЬБИ І ШАНІ

підносили революційні виступи ідеї Шевченка. На мітингах з приводу відкриття на Станіславщині пам'ятників виголошували промови письменники В. Стефаник, Марко Черемшина, Антін Крушельницький та інші.

Яскраво і показово демонстрацією великої любові народу до Кобзаря були пам'ятники, встановлені натрудженими руками простого люду. У Західній Україні перші пам'ятники були споруджені у 1911 році, у зв'язку з 50-річчям смерті поета. Найперші з них поставили на придбані кошти трудящі села Лисиничі Винниківського району. Він п'ятиметрової висоти, з каменю, стоїть і нині на тому ж місці, в дещо зміненому вигляді після незначної реставрації. Подібний пам'ятник, що теж зберігся, спорудили в тому ж році трудящі села Вовчинці. У 1913 році в с. Винниках було збудовано найбільший на ті часи монумент Т. Шевченкові, який і зараз стоїть на майдані в невеличкому сквері. Але у 1914 році спорудження пам'ятників набуло масового характеру, і це викликало запеклий опір з боку реакційних сил. Царський уряд і польська шляхта дивились крізь пальці, доки все обмежувалося просвітняцькими вечорницями, церковними панахидами за участю школярів та інтелігенції. Та тільки-но в ці події включилися трудящі маси і надавали їм соціально-політичного змісту, як відразу ж польські шовіністи й кле-

давський насаджує злобу і в костелі з проповідництві, і всюди приватно при кожній нагоді. Він прещінь в костелі не має іншої проповіді, як про пам'ятник та українців, котрих називає схизматиками, висилає їх на Сибір».

При підтримці уряду місцева влада почала забороняти спорудження пам'ятників на площах,

І як вона всюди встигає! Тетяна Джала, студентка групи А-31 факультету іноземних мов, дійсно дуже занята людина. Вона комсорг групи, член КІДУ та агітбригади, вчиться на «відмінно». Чимало добрих слів можна почути про неї від однокурсників: хороши друг, щира і доброзичлива, коли треба — завжди допоможе товаришам, ніколи не відмовить.
Фото В. БОБ'ЯКА.

І СЛОВОМ НАШИМ ОДІЗВЕТЬСЯ...

цвітна, тепла, ясна... Наче дівчина в вінку».

Народ споконвіку уособлював в образі весни і дівчини, і матір, і кохану. Він завше оспівував величну мелодію єднання природи і людини, краси жіночої і краси весняної. Ці два поняття, либонь, найбільше серед усіх семи факультетів інституту зливаються воедино на факультеті підготовки вчителів початкового навчання, чи не найжіночішому факультеті вузу. «Окрім того, його прекрасна половина — справжній взірць працьовитості, високої професійної майстерності, моральної краси, сердечної теплоти...

Тому й ми, чоловіки, щиро любимо, сердечно вітаємо зі святом весни милу й сувору, справедливую й поетичну, добру й вимогливу Люцію Ілліну Батюк, скромну і просту, душевну і врівноважену Валентину Дмитрівну Хохлову, трудолюбиву і принципову, невгамовну і запальну, захопану в своє дітище — дошкільне відділення — Нелю Василівну Лисенко, сумлінну трудівницю, чудову господиню Розу Миколаївну Гаврильчук, сповнену енергії і краси Оресту Владиславівну Ткачук, чудову матір, скромну Олександру Григорівну Мироненко, ніжну і делікатну, щирю і зич-

ливу Лесю Василівну Фащук, майстрів свої справи, душевно щедрих Ганну Миколаївну Бахмач, Жанну Іванівну Радецьку, Оксану Арнольдівну Ратушняк, поетичну і завжди бадьору Ольгу Миколаївну Арістову, енергійну і веселу Наталію Борисівну Максименко, неспокойну, невтомну і всюдишущу Терезу Онуфріївну Дем'янів, вимогливу, ніжну і толерантну Маргариту Веніамінівну Стефурак, заклопотану і повну ідей Оксану Іванівну Кіліченко, сувору і привітну, дбайливу і хазяйновиту Раїсу Петрівну Коцкович, товариську і справедливу, відважну й енергійну Валентину Пав-

лівну Копчак, дійову і вічно в пошуку Римму Серафимівну Адаменко, заклопотану і невдоволену собою Зою Євгенівну Файчак, квітучу і завжди оптимістичну Віру Іванівну Буняк, скромну і наполегливу Тетяну Миколаївну Котик, завжди юну і привітну Олену Миколаївну Пелехатув. Десятки і сотні наших жінок, дівчат.

Не ображайтесь, що не можемо назвати усіх по іменню. Окрім того, на факультеті 624 студентки. Отож на кожного з 27 хлопців факультету зорять 624 пари чорних, голубих сірих і карих очей. Ціле розмаїття!

Добра Вам, щастя, радості, здоров'я і всіляких гараздів!
Від імені чоловіків факультету завжди Ваш Д. С. В.

Через кілька місяців студенток групи ХГ-51 О. Горобець, О. Котлярчук, А. Кудлу, Л. Сидор (зліва направо), як вчительок, зустрінуть школи області. А поки що дівчата ще самі учениці. І, повірте, хороші, бо не тільки вчать на «чотири» і «п'ять», а й активні у громадському житті факультету. Фото В. БОБ'ЯКА.

На життєвій дорозі

Оксана Адольфівна та Леонід Миколайович Шараневичі живуть спільно вже 27 років. Виростили двох дітей, нині бавлять трьох онуків. Чи щасливим вважають вони своє подружнє життя? Щоб довідатися про це, ми попросили доцента кафедри фізики Л. М. ШАРАНЕВИЧА відповісти на кілька запитань.

— Леоніде Миколайовичу, щастя у сім'ї, як кажуть у народі, багато в чому залежить від жінки. Чи погоджуєтесь Ви з таким твердженням?

— Безумовно. Кажу про це впевнено, бо якби не моя Оксана, то й не знаю, чи вдалося б моє життя. Її безмежна ніжність і тактовність як дружини, матері формували і формують досі

нашу сімейну атмосферу. Її розумну передбачливість, вміння уникнути конфліктів мені важко переосіднати.

— Слухаючи Вас, складається враження, що ваше подружнє життя завжди було безхмарним.

— Ну, що ви! Були у нас, як, зрештою, в кожній сім'ї, і радісні події, і невтішні години, горе. Та в будь-яких життєвих ситуаціях верх отримували взаєморозуміння і повага один до одного.

...Коли я працював над дисертацією, всі обов'язки в сім'ї взяла на себе дружина. Був час, коли й вона вчилася стаціонарно і разом з тим була чудовою господинею.

Та й сьогодні... Дорослі діти, малі онуки — звичайно, клопоти. А

крім того, робота; дружина працює методистом в інституті вдосконалення вчителів, а це, в свою чергу, часті відрядження, самовіддача...

— Які риси Ви найбільше цінуєте у своїй дружині?

— Я, по суті, вже й перелічив їх. Додам, що мені надзвичайно імпульсивна душевна чуйність, милосердя до людей, навіть до всіх незнайомих. Не перестав дивуватися її бажанню й здатності прийти на допомогу, розрадити, втішити...

— Леоніде Миколайовичу, якби зараз трапилася нагода освідчитися в кхханні до своєї дружини, які б слова Ви хотіли промовити?

— Слова... Напевне, не знайшов би їх, а просто відніс би їй букет найкращих весняних квітів...

Інтерв'ю взяла Н. АРКАДЬЄВА.

Автор — доцент Українського поліграфічного інституту О. Міклова. м. Київ.

ЕТЮД-РОЗДУМ

Безсмертя Кобзаря

Тарасова гора... Неспокійний Дніпро обережно цілує її підніжжя, хиляться печальні вербові віти, а молочні хмари туляться міцно до вершечків стрімких тополь. І в негоду, і в ясен-день біля пам'ятника Шевченку рясніють квіти. І кладуть туди із трепетом поетові нащадки, ті, до кого звертав свій голос Великий Кобзар:

Учітеся, брати мої,
Думайте, читайте,
І чужому навчаєтесь,
Й свого не цурайтесь.

Голублячи своїми пелюстками вичовгані сходинок, ці квіти ніби стиха промовляють співцю: «Поглянь, наш рідний Тарасе, як схиляються в пошані перед тобою українські рушники, мальовані дивосвітами людської любові, як наодржені народом пісні линуць над Каневом і опускають свої згук до підніжжя твого постаменту, як сивочолий Дніпро «креве та стогне», згадуючи страждання твої, як струни бандури напружено видзвонюють гімни невмирущості твого генія. Шевченка знає цілий світ, бо цінує тільки тих, чия душа зболіла в муках за долю свого народу, вилилася в поезії безсмертям.

Не родила наша земля сына рівного тобі. В кожній оселі, дбайливо уквітчаний барвінком і м'ятою, — твій портрет: високе чоло, вдумливий погляд, зажурені очі. І навіть мальви, що заглядають у вікно, поклонили свої голівки перед ніжністю твого серця».

І справді, поетове слово житиме у віках, в ньому ми чуємо і любов, і тривогу, і ненависть до поневолювачів. У Шевченка ми черпаємо своє духовне тепло, натхнення, воно живить чистотою наші почуття. Поетові думи близькі нам і тому, що з кожним їх рядком відчуємо пульсування глибокої віри в повернення до щасливої дійсності, такої жаданої для всіх на планеті.

Рідне слово, материнська мова — найдорожчі для Шевченка святині. Та буває, діти його забувають, з якого кореня виростили, забувають землю і родовід батьків. Як страждаємо ми від того, що не прислухаємось до слів Кобзаревих.

Нешаслива жіноча доля... Скільки схожих до поетових Катерин жінок двадцятого сторіччя шукають сьогодні розради в своїй дитині. І тільки, Та чи не

промовляв до них Тарас своє віще слово?

Чорнобилю, болю наш, твоя тривожна хвиля торкнулася і славетного Канева. Чи ж уміємо ми берегти природу України, ту мальовничу землю, так любовно оспівану Кобзарем?

Слово Шевченка зове до борні з поганню, тільки в його дітей інші вороги, інші лиха й печалі. Сучасний світ такий складний, в ньому ще чимало зла і насильства. Прислухаймося до звучання поетових слів, до звучання, яке не віддає меж і лине за океан.

Ми стаємо на коліна на Тарасовій горі й цілуємо священну землю, що прийняла його останній біль, його прах. Але душа наливається гордістю — безсмертний народ, що породив генія. А ти, величний і печальний, споглядаєш дніпровські кручі, дорогу для серця Україну, і знову озиваєшся до нас, дітей своїх:

І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.

Галина ІЛЬЄВА,
Студентка II курсу філологічного факультету.

Коли, схилившись над коліскою,
Голубиш заспане дитя,
Такою рідною та близькою
Приходиш у моє життя.

І чую пісню, вранці співану,
Та бачу блиск твоїх очей,
Коли, цілунками укривану,
Дитину тулиш до грудей.
Маленька парость

виростатиме,
І кожен серця твого стук
До рук дитини віддаватиме
Всю лагідність жіночих рук.

Гапує ніч світи сусір'ям,
Навколо тиша сном лягла,
А метеором над узгір'ями
Твоя задума пропливла.
Проміння сяє над коліскою,
Схилившись, тихо, тихо
смиш...

Такою рідною та близькою
Переді мною знов стоїш.

Ранок очі розкрив,
Ранок коси цілує бентежно,
Ранок знову приплив
З синюватого шляху
безмежжя.

І скінчилися сни,
Розлетілись від помаху вій,
Ранок хлопцем приплив
На розгорнутім парусі мрій.

Ганна ГЛУШКО,
Студентка-заочниця філологічного факультету.

Застиглі миттєвості,
Події епізоди...
Усе це було,
Усе знайоме.
Обличчя, усмішки,
Погляди, погляди...
...Моє минуле
в шкільному альбомі.
Галина ПЕТРОСАНЯК.

Милі однокурсниці

Представникам мужньої статі, студентам, ми запропонуємо напередодні 8 Березня відповісти на такі запитання:

1. Що Ви найбільше цінуєте у дівчат-однокурсниць?

2. Що Вам не дуже подобається в них?

3. Кого з однокурсниць Ви б хотіли виділити, як зразок найкращих жіночих якостей?

Анатолій КОРНЄВ,
III курс факультету іноземних мов:

1. Якщо вести мову про дівчат моєї підгрупи, то, як на мене, їх відзначає надзвичайна товариськість. Це почуття я дуже ціную. А ще — чесність. Мені можуть закинути, що я розмірковую дещо загальною. Але ж хіба чесність, щирість, почуття колективізму й дружби можуть не подобатися у дівчатах? Окрім того, всі вони — більшою чи меншою мірою — романтики. Це мені дуже імпульсивне в нашому надто діловому світі.

2. Звичайно, ідеалів немає. Та мене зачаровують всі восьмеро з підгрупи, бо кожна вирізняється чимось приємним.

3. Не хочу будь-кого образити, бо, повторюю, кожна з восьми дівчат володіє прекрасними жіночими якостями. Вважаю, що мені просто пощастило навчатися і спілкуватися саме з ними.

Володимир ГОРШНИЙ,
II курс художньо-графічного факультету:

— 1. Хоч відповідати на трішки видозмінене питання: що найбільше ціню в дівчатах, жінках? Так от, гадаю, що такі якості, як дівоча ніжність,

здатність розуміти і співчувати ніколи не впадуть у ціню.

2. На мій погляд, наші однокурсниці занадто ділові. Де поділася лагідна дівоча влада?

3. У своїй групі хотів би виділити Руслану Косович та Еріку Боднар, хоча вони, як на мене, дві протилежності. Руслана — душевна, приємна у спілкуванні і, якщо трапляється, її немає, в групі, ніби чогось не вистачає. Еріка — життєрадісна, оригінальна, володіє жвавим розумом. Ще мені подобається однокурсниця Валя Кошчович. Це рахманна, ніжна особистість — ніби не з нашого бурхливого століття... Цим, власне, і приваблює.

Роман ЗУБ'ЯК,
II курс фізико-математичного факультету:

— 1. В однокурсницях, як, зрештою, загалом у всіх дівчатах, ціню скромність, ввічливість, стриманість.

2. Боюся, що часто у наших милих дівчат забагато самовпевненості, зарозумілості. Хіба це може подобатися? І вже зовсім осуджую тих, хто втрачає жіночність, зтягуючись сигаретою чи смакуючи без міри чаркою. Навіть шкода їх, нерозумних.

3. Якщо дівчина добра і щира душею, мила у поведженні — це не може не подобатися і не може бути непоміченим хлопцями. На нашому курсі, як мені здається, щодо цього виділяються Ліля Зеленко, Леся Шевчук, Іра Гаргат... Хочеться лише побажати, аби вони залишалися такими ж милими завжди і всюди.

Автор — художник-графік з Чернівців І. Балам.

Автор — архітектор з Києва В. Таран.

Автор — художник В. Кеменов. м. Асіно.

Автор — художник, студент-заочник художньо-графічного факультету П. Прокопів, м. Івано-Франківськ.

Запрошуємо усіх читачів газети оглянути цю чудову експозицію.

Створіння жіночої статі

Створінню жіночої статі
Страшенно хотілося спати
Плече не подушка
Для ніжного вуха
Створіння жіночої статі.

Комфорти створінню
подайте!
Та швидше-бо,
Часу не гайте!
І вігер, і спека —
Це все небезпека —
Воно ж-бо жіночої статі!

А хто заперечить поспіє,
Той сам себе хай пожаліє:
Воно вам як скаже,
То сумнів заляже:
Чи справді жіночої статі!

То так воно і повелося:
Хитнувши кошлатим
волоссям,

По думках крокус
І зойків не чує
Створіння жіночої статі.

Світлана БРЕСЛАВСЬКА,
Студентка-заочниця філологічного факультету,
працівниця бібліотеки інституту.

Уже десятий рік грацює кухарем в інститутській їдальні К. Т. Трохановська. За цей час вона здобула серед колег визнання майстерного кулінара, користується повагою в колективі.

На знімку: Катерина Танахівна знімає пробу із приготуваної страви.

Фото В. БОБ'ЯКА.

В легендах і переказах

З давніх давен народ складав легенди про своїх видатних синів і дочок. Ходили вони поміж простого люду й про Тараса Григоровича Шевченка, який, як писав галицький журнал «Правда» у 1881 році, вже став героєм українського фольклору. Одну з легенд я записав од своєї матері, яка ще в дитинстві чула її з уст моєї неписьменної бабусі.

...У ніч народження майбутнього поета у двері ха-

тини Григорія Шевченка постукали — просилась заночувати стара жінка. Вона по вечеряла, подякувала господарям за притулок і сказала, що пересидить цей час на лаві в кутку, а зранку помандрує своїми дорогами. Опівночі в сім'ї Шевченків народилася наймиліша дитина, яку нарекли Тарасиком.

Почувши цю подію, незнайома нічна гостя враз стрепенулася і наче ожила: «Таки дочекались!» — ра-

дісно вигукнула вона і вийшла з оселі, немовби розтанула в чорній темряві ночі... Казали люди, що то сама Україна в образі жінки прийшла привітати народження свого сина...

Мати закінчує розповідь, змовкає. А я подумки сягаю в минуле століття і переконуюся, що народ завжди любив і шанував геніального Кобзаря, зберігаючи пам'ять про нього в легендах, переказах і піснях.

В. ТУЛАЙ.

Студент-заочник III курсу філологічного факультету.

Лихо!.. серце мліє...

Ілюстрація до поеми Т. Г. Шевченка «Катерина». Лінографюра вчителя Ланчинської середньої школи Яреми ОЛЕНЮКА.

Шевченків автограф у Парижі

Хто не знає про знамениті рундучки букіністів на набережній Сени в Парижі! Цілими днями книголюби вишукують тут рідкісні видання.

У червні 1927 року професор Школи східних мов Паризького університету І. Борщак ішов через «міст мистецтв», окидаючи зором розкладку букініста, котрий стояв біля самого мосту, і враз побачив «Кобзаря» Т. Шевченка.

«Раптом мені в очі впала оправа зі слов'янськими літерами, — згадував професор. — Розгортаю книжку і що ж бачу? — безсмертний наш «Кобзар». Я глянув на титулову сторінку — аж дух захопило. Властиве письмо Шевченка... А за чверть хвилини міг спокійно розглядати в себе «Кобзар», що таємними, невідомими шляхами з далекої України дістався до рундучка паризького букініста, а звідси до українського дослідника. Тут треба згадати слова римського поета: «Книги мають свою долю...».

Це було третє прижиттєве (1860) видання «Кобзаря» з дарчим написом: «Надежде Андреевне Степановой. На память Т. Шевченка».

Надія Степанова була, очевидно, з сім'ї Степанових, з котрою був знайомий Т. Шевченко. 6 травня 1858 року він записав до щоденника: «поехали мы обедать тоже к «совым знакомым, к Степановым». Якихось відомостей про Н. А. Степанову поки що не вдалося знайти. Не відомо і те, яким чином потрапив «Кобзар» за кордон. В усякому разі Надія Андріївна дорожила подарунком. На звороті фронтиспису з портретом поета вона власноручно написала: «Не забыть переплести с оберткою, а главное не потерять ерхней обертки», тобто обкладинки з автографом.

1944 року, на честь звільнення Франції від німецько-фашистських загарбників, професор І. Борщак подарував цей примірник «Кобзаря» бібліотеці інституту слов'янського університету при Паризькому університеті, де він зберігається й нині.

Євгенія ДЕЙЧ.

Поетичним рядком

Даровані квіти
зів'яли у газі
і білі пелюстки
від болю скрутилися.
«Та викинь — подружка
з усмішкою каже, —
Вони свою службу
уже відслужили».

Я лиш подивлюся.
Ну й що їй сказати!
Мовчу. Не говорю.
Якби вона знала —
Не можу любов
на смітник викидати.
Й тоді, коли навіть
вона вже зів'яла...

Галина ПЕТРОСАНЯК.
Студентка II курсу філологічного факультету.

ЯК ПРАВИЛО, в день будь-якого свята слово надається винуватцю урочистостей. А 8 Березня... Вірно, слід надати слово жінкам. От ми й зустрілися напередодні цього дня з Нелею Василівною Лисенко, кандидатом педагогічних наук, доцентом кафедри педагогіки і методики початкового навчання, делегатом Всесоюзної конференції жінок у Москві 1987 року.

— Неля Василівна, перше питання буде стосуватися, зрозуміло, конференції. Як у Вас лишилися після неї згадки, враження?

— На цій конференції порушувалися питання соціального становища жінки у суспільстві, повнішого використання її інтелектуального потенціалу, медичного обслуговування жінок, особливо матерів (це ж проблема з проблем!), трьохзмінної роботи на виробництві. Йшлося і про відпочинок матерів разом з дітьми. Вперше вголос були названі цифри жіночої злочинності, проституції, наркоманії і токсикоманії. Виступаючи говорили також про незадовільні умови праці жінок в деяких регіонах країни, зокрема, на БАМі та бавовняних плантаціях Узбекистану, про підвищення культурного рівня жінок і допомогу (моральну й матеріальну) студентським сім'ям. А ще — про нагріту необхідність щось міняти в тій ситуації, коли, скажімо, на виробництві при прийомі на посаду, наприклад, інженера перевага віддається чоловікові, а не молодій матері.

Порушувалися питання встановлення трьохрічного терміну декретної відпустки. Особливо за нього ратували представники Прибалтійських республік. Вони дуже серйозно ставляться до цього, провели соціологічні дослідження і дійшли висновку, що трьохрічна відпустка допоможе і становленню маленької людини, і піде на

користь матері, і зменшить збитки держави (згадайте хоча б ті самі лікарняні).

Зустрічались ми, делегатки від Ровенської, Житомирської та Волинської областей, з Раїсою Максимівною Горбачовою. Говорили про те, що не прозвучало на конференції, що не встигли висловити з трибуни. Словом, питання піднімалися цікаві.

— Чи можна змінити таке становище? — Суспільство повинно переглянути своє ставлення до жінки, надавши їй право вибору працювати неповний робочий день, у зручний для неї час. А інакше, змін на краще не буде. Мають

мінятися і соціальні функції сильної статі. Емансипація призвела до того, що жінка взяла на свої плечі чимало обов'язків чоловіка. А він? Багато молодих сімей розпадається саме через те, що чоловік і дружина однаково ходять на роботу, виконують громадські доручення, однаково, скажемо так, суспільно активні, а в побуті рівноправ'я нема. Традиційним місцем жінки в сім'ї лишається кухня. Так що емансипація — палиця з двома кінцями: щось ми виграли, а щось програли. І чи не програшу більше...

— Як, на Ваш погляд, можна виплекати, виховати у жінці жінку, розвинути в ній жіночість? Що Ви, педагог, думаєте про це?

— Ще з дошкільного віку треба дати дівчинці усвідомити, що вона — дівчина, майбутня дружина і матір. І мало говорити, слід готувати її до цього. Мені здається, і в дитячому садочку, і в школі не завадило б вчити дівчат музики, ритміки, аби вони вмійли танцювати, малювати, бачити і розуміти прекрасне. Тоді вчитимуть цього і своїх дітей. Лиш за такої умови жінка буде жінкою, коли володітиме мистецтвом створення домашнього загнітку, коли вся сім'я буде з радістю йти до рідної оселі. Для цього їй треба стати отою «берегинею», яка перетворилася нині на велику рідкість, бо не вміють кхуварити, пекти, не співають малцям коліскових пісень. І дивиться, що робиться: діти наші не вміють співати, і господарювати так

само. Бо хто ж навчить дівчинку пекти пироги, як не бабуся, мама. А мама... варить обіди з напівфабрикатів. І знову ж таки через брак часу.

— Але, очевидно, це буде справжні чоловіки із нинішніх хлопчаків.

— Для хлопців, це, звичайно, добре, а для дівчат? Може, тоді є сенс у роздільному навчанні, як було колись?

— Як на мене, це не потрібно. Бо і для хлопців, і для дівчат це буде однаково неповноцінне виховання.

— Трохи невесела вийшла у нас святкова розмова, Неля Василівна. Стільки у жінок невірних проблем...

— Особливо радісною така бесіда і не могла бути. Вважаю, у нас поки що нема підстав для захоплення. Нема його і у мене, бо я така ж жінка, як і всі. Теж працюю, виховую дітей, поважаю по господарству, стою в чергах, варю борщ. Тому все, про що говорила, це і мій біль, мій турботи.

— Але, незважаючи на таку завантаженість на роботі, маючи двох дочок, Ви зуміли захистити дисертацію... Як Вам це вдалося?

— Усе завдяки чоловікові. Добре, коли поруч така надійна і вірна людина.

— І останнє. Що б Ви хотіли побажати жінкам у святковий весняний день?

— Мабуть, найголовнішого — довгого віку. А ще — завжди, за будь-яких умов залишатися жінкою і не втрачати своєї привабливості, душевного тепла. Ні в якому разі! Бо все на світі йде від жінки. І якщо не збережеться в ній добра, любові і ласки, годі буде шукати їх на землі.

Розмову вела Н. ЯСИНЬКА.

«Усе на світі йде від жінки...»

ПРОВІСНИКИ ВЕСНЯНОГО ТЕПЛА.

Фото П. БЕЛЕЯ.

«СОВЕТСКИЙ ПЕДАГОГ» — орган парткома, ректората, профсоюзних комітетів і комітета ЛКСМУ Івано-Франківського державного педагогічного інституту імені В. Стефаніна. Газета виходить на українському мові.

Редактор С. ХОРОБ.

Газета виходить один раз на тиждень — у вівторок. Формат — 0,5 друкарського аркуша газети «Правда». АДРЕСА: 284000, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57. Телефони: 96-4-73; 96-4-41.

Івано-Франківська обласна друкарня управління у справах видавництва, поліграфії і книжкової торгівлі обласного м. Івано-Франківськ, вул. Чапаєва, 78.

Б4 12055.

Зам. 1006.

Тираж 2000.